

sítsa. Morávek hivatala 1941 májusától folytatott tárgyalásokat a szlovákiai zsidók kitelepítéséről egyrészt Wislicenyvel, akit a szlovák kormányzat az ÚHÚ tanácsadójává nevezett ki, másrészt a gazdaság és pénzügyek minisztériumának tanácsadójával, dr. Erich Geberttel.²⁴

Amikor Wisliceny Budapesten járt, a szlovákiai zsidóságnak mintegy a háromnegyedét, kb. 58 000 személyt már deportálták Auschwitzba.²⁵ Joggal tekintették tehát Wislicenyt a végleges megoldás egyik fő szakértőjének. Tekintettel a zsidókérdés magyarországi „megoldatlanságára”, Szarka doktornak minden bizonnyal imponált Wisliceny teljesítménye, s alighanem ezért is hozta őt össze Fáyval.

Wisliceny beszámolt Ludinnak arról, hogy október 6-án a sváb-hegyi Golf Klubban ebédelt Fáyval, majd ebéd után Fáy afelől érdeklődött, hogy hogyan oldották meg a zsidókérdést Szlovákiában, és közben saját véleményét is kifejtette a zsidókérdés magyarországi állásáról. Mint jelentésében olvasható:

Fáy közölte, hogy a meglévő törvények nem elégségesek, és a zsidókkal kapcsolatos koncepció nincs kellően kidolgozva. A gazdaság zsidótlantása nem érte el a kívánt eredményt. A kérdés roppantul bonyolult, mert a zsidóság jelentős gazdasági tényező, és mert a létszáma is nagy. A zsidók áttelepítése, ami egész Európában már folyamatban van, Magyarországról csak fokozatosan történhet. Fáy megkérdezte, igaz-e, hogy Romániából is áttelepítés alatt állnak-e a zsidók. Azt válaszoltam kérdésére, hogy tudomásom szerint az előkészületek már megtörténtek. Ekkor hirtelen azzal a kérdéssel lepett meg, hogy az áttelepítési program szempontjából Magyarországot is számításba vették-e. Magyarország ugyanis – tette hozzá – kb. 100 000 zsidót szeretne áttelepíteni Kárpát-Ukrajnából és a Romániától visszacsatolt területekről. A második szakaszban kerülnének sorra a Kárpát-medencében élő zsidók, végül azok, akik Budapesten, a fővárosban laknak. Közöltem vele, hogy magánemberként tartózkodom Budapesten, és erre a kérdésre nem tudok válaszolni. Nincs tiszta képem arról, hogy a magyar zsidóság letelepítésének a keleti területeken megvannak-e a feltételei. Az volt a benyomásom, Fáy kérte meg Szarkát, hogy hozza össze velem, és ezeket a kérdéseket felsőbb utasításra tette föl nekem.²⁶

Rendkívül fontos ez az okmány, mégpedig két szempontból. Először ebben a dokumentumban történik említés arról, hogy kikből is állt volna az a 100 000 főnyi zsidóság, amelyet az áttelepítésre kiszemeltek: kárpát-ukrajnai és észak-erdélyi zsidókból. Másrészt kiviláglik belőle, hogy létezett egy többszakaszos „áttelepítési” program, amely a végleges megoldásba torkolt volna.

Nem világos, hogy ki találta ki az „áttelepítést”, Fáy, Szarka vagy valamelyik másik magyar náci, például a hírhedt zsidófalók közül Baky László, Endre László vagy báró Vay László, s azt sem tudjuk, hogy az illetőnek saját ötlete volt-e, avagy együtt főzte ki a katonai vezetés egyes